14/11/2026

Αποκατάσταση και ανάδειξη των ρωμαϊκών λουτρών της Ερέτριας

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Το Υπουργείο Πολιτισμού προχωρά στην αποκατάσταση και ανάδειξη των ρωμαϊκών λουτρών στην Ερέτρια. Πρόκειται για ένα σημαντικό μνημειακό σύνολο που φωτίζει την ιστορία και την καθημερινή ζωή της πόλης, κατά τη ρωμαϊκή περίοδο. Το έργο αποσκοπεί στην προστασία των αρχαιολογικών καταλοίπων, στη βελτίωση της εικόνας του χώρου και στην ανάδειξη της αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας του, με σεβασμό στην αυθεντικότητα του μνημείου και στο αρχαιολογικό περιβάλλον.

Η αποκατάσταση των λουτρών εντάσσεται στον ευρύτερο σχεδιασμό του Υπουργείου Πολιτισμού για την ενοποίηση των μνημείων του αρχαιολογικού χώρου της Ερέτριας και τη διαμόρφωση ενός συνεκτικού δικτύου επισκέψιμων αρχαιολογικών θέσεων, το οποίο να αναδεικνύει τη διαχρονική ιστορική πορεία της αρχαίας πόλης και να προσφέρει στους επισκέπτες μια ολοκληρωμένη εμπειρία περιήγησης. Η αρχιτεκτονική μελέτη, η οποία εκπονήθηκε από την Ελβετική Αρχαιολογική Σχολή, εναρμονίζεται πλήρως με την πρόσφατα εγκεκριμένη μελέτη

ενοποίησης των μνημείων του αρχαιολογικού χώρου της Ερέτριας, η οποία υλοποιείται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ευβοίας και είναι ενταγμένη στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Στερεά Ελλάδα 2021-2027».

Άποψη του χώρου caldarium

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη δήλωσε: «Ο αρχαιολογικός χώρος της Ερέτριας αποτελεί τον σημαντικότερο αρχαιολογικό χώρο της Εύβοιας, με μνημεία που αποτυπώνουν τη μακραίωνη ιστορία της πόλης. Οι πολυετείς ανασκαφικές έρευνες της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και, κυρίως, της Ελβετικής Αρχαιολογικής Σχολής στην Ελλάδα, από τη δεκαετία του 1960 και εξής, έχουν φέρει στο φως σημαντικά οικοδομήματα και αρχιτεκτονικά σύνολα που συνδέονται με τη δημόσια και την ιδιωτική ζωή της αρχαίας πόλης. Τα ευρήματα αυτά συνθέτουν ένα μοναδικό αρχαιολογικό σύνολο, ένα “ζωντανό” μουσείο που αναδύεται μέσα από τον σύγχρονο αστικό ιστό και σηματοδοτεί την ταυτότητα της σημερινής Ερέτριας. Τα ευρήματα τεκμηριώνουν τη διαχρονική χρήση της περιοχής και συμβάλλουν στην πληρέστερη κατανόηση της εξέλιξης της πόλης

κατά τη ρωμαϊκή περίοδο. Με την αποκατάσταση και την ανάδειξή τους, προστατεύουμε τα αυθεντικά κατάλοιπα και καθιστούμε ευκολότερα κατανοητές τόσο τη λειτουργία όσο και την ιστορική σημασία του μνημείου. Η παρέμβαση εντάσσεται στον ευρύτερο σχεδιασμό του Υπουργείου Πολιτισμού για την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων της Ερέτριας, με στόχο τη συγκρότηση ενός ενιαίου, οργανωμένου και επισκέψιμου συνόλου. Επιδιώκουμε την ουσιαστική σύνδεση των λουτρών με τους γειτονικούς αρχαιολογικούς χώρους και τις υφιστάμενες ή προγραμματιζόμενες διαδρομές περιήγησης, ώστε οι επισκέπτες να απολαμβάνουν μια πιο ολοκληρωμένη και φιλική εμπειρία. Με τον τρόπο αυτό, το μνημείο εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο προστασίας, ανάδειξης και ερμηνείας της αρχαίας Ερέτριας, ενισχύοντας τη συνοχή του αρχαιολογικού τοπίου και καθιστώντας πιο ευανάγνωστα τα ιστορικά κατάλοιπα, ενώ παράλληλα ενδυναμώνεται η σύνδεσή τους με τη σύγχρονη πόλη και την τοπική κοινωνία».

Άποψη του ψηφιδωτού στο apodyterium

Τα ρωμαϊκά λουτρά βρίσκονται στη νότια κλιτύ της ακρόπολης, εντός του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου της Ερέτριας. Το δημόσιο λουτρικό συγκρότημα, έκτασης περίπου 400 τ.μ., ήλθε στο φως κατά την ανασκαφική έρευνα που πραγματοποίησε η Ελβετική Αρχαιολογική Σχολή, την περίοδο 2009-2014. Η ανασκαφή φώτισε την ιστορία της πόλης της Ερέτριας κατά την ύστερη ρωμαϊκή περίοδο, εποχή μετασχηματισμού της πόλης της αυτοκρατορικής περιόδου και συρρίκνωσής της προς τους πρόποδες της ακρόπολης. Το

συγκρότημα των λουτρών χρονολογείται μεταξύ 2ου – 3ου αιώνα μ.Χ.. Πέρα από την ιστορική του αξία, το λουτρικό συγκρότημα αποτελεί τμήμα ενός ευρύτερου αρχαιολογικού συνόλου, καθώς βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με το Σεβαστείο, την Οικία με τα Μωσαϊκά και τη Συνοικία των Παναθηναϊκών Αμφορέων.

Διάταξη του αρχαιολογικού χώρου και της θέσης των ρωμαϊκών λουτρών

Το συγκρότημα των λουτρών αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της αρχιτεκτονικής των ρωμαϊκών λουτρών και διαρθρώνεται σε προθάλαμο που οδηγεί σε μεγάλο αποδυτήριο εξοπλισμένο με έδρανα και ψηφιδωτό δάπεδο, ψυχρό χώρο (frigidarium) εφοδιασμένο με πισίνα κρύου νερού και διαδοχικά δωμάτια

θερμαινόμενα από υπόκαυστα (tepidarium, laconicum και caldarium) με δύο λουτήρες με ζεστό νερό. Δίπλα στα αποδυτήρια αναπτύσσεται μικρή περίστυλη αυλή, η οποία εξυπηρετούσε ανάγκες ανάπαυσης και κοινωνικής συναναστροφής. Μεγάλοι κλίβανοι βρέθηκαν, επίσης, στη βόρεια πλευρά του συγκροτήματος, όπως και ένα υστεροελληνιστικό – πρώιμο αυτοκρατορικό λουτρό θολωτού τύπου, η αποκάλυψη του οποίου προσδίδει ιστορικό βάθος στην λουτρική χρήση στη συγκεκριμένη περιοχή της αρχαίας πόλης. Η θέση των λουτρών ενισχύει τη σημασία τους ως τμήματος ενός ευρύτερου αρχαιολογικού συνόλου.

Προβλέπονται παρεμβάσεις για την προστασία των ευπαθών αρχαιολογικών καταλοίπων, τη στερέωση των αρχιτεκτονικών στοιχείων και την καλύτερη ανάγνωση της κάτοψης και της λειτουργίας του συγκροτήματος. Προτείνεται η διεύρυνση του αρχαιολογικού χώρου με τη συνένωσή του με τον ευρύτερο χώρο της Ερέτριας και με τις γειτονικές θέσεις αρχαιολογικού ενδιαφέροντος γύρω από την οικία των ψηφιδωτών. Ειδικότερα προτείνονται η συντήρηση και μερική αναστήλωση των τοίχων των δωματίων των λουτρών, η μόνιμη προστατευτική κάλυψη του πλίνθινου δαπέδου του προθαλάμου (vestibule), η τμηματική αναστήλωση του μαρμάρινου πάγκου του apodyterium, η προστασία των δαπέδων και των υποκαύστων στο tepidarium, στο laconicum, στο frigidarium και στο Περιστύλιο. Οι προτεινόμενες επεμβάσεις βασίζονται στις αρχές της προστασίας και της ανάδειξης των μνημείων, με έμφαση στην ποιότητα των υλικών, στη συμβατότητα των κατασκευών και με ειδικές εργασίες συντήρησης, στερέωσης και επανατοποθέτησης των σωζόμενων στοιχείων, όπου απαιτείται, ενώ επιδιώκεται η διακριτική ενσωμάτωση των νέων διαμορφώσεων στο φυσικό και αρχαιολογικό περιβάλλον.

Τα λουτρά της αρχαίας Ερέτριας